

HPV-relatert cancer er svært utbredt

Foto: iStock.com

I høyinntektsland som USA, Storbritannia, Sverige og Danmark er 60-70 prosent av alle krefttilfeller i svelg (orofarynx) nå relatert til HPV, mens det i mellom- og lavinntektsland er under 20 prosent, skriver det danske Tandlægebladet. Vaksinerings mot HPV før seksuell debut er den viktigste forebyggingsstrategien mot HPV-relatert cancer.

Human papillomavirus (HPV) er den vesentligste etiologiske faktor ved utvikling av kreft i endetarm og kjønnsorganer,

Ifølge en oversiktsartikkel, publisert av nord- og søramerikanske forskere, betyr dette at den typiske pasient med cancer i svelg i rike land ikke lengre er en eldre person med lav sosioøkonomisk status og stort forbruk av tobakk og alkohol, men derimot en yngre, velutdannet mann med høy sosioøkonomisk status. Han røyker og drikker ikke, men til gjengjeld har han mange seksuelle kontakter.

Forfatterne peker på orogenital sex som en vesentlig overføringsfaktor og påpeker at slik praksis er blitt vesentlig mer utbredt i løpet av de siste årtiene (f.eks. i USA fra 10-18 prosent i 1993 til 60-89 prosent i 2010). Menn har større risiko for overføring til svelg enn kvinner, da konsentrasjonen av virus er høyere i vulva enn på penis.

Forfatterne presiserer også at vaksinerings mot HPV før seksuell debut er den viktigste strategi for forebygging av HPV-relatert cancer.

KILDE:

Louredo BVR, Prado-Ribeiro AC, Brandão TB et al. State-of-the-science concepts of HPV-related oropharyngeal squamous cell carcinoma: a comprehensive review. Oral Surg Oral Med Oral Pathol Oral Radiol 2022; 134:190-205.

HPV-test, nå også for kvinner under 34 år

Om lag 300 kvinner blir rammet av livmorhalskreft i Norge hvert år.

Alle kvinner fra 25 år og oppover skal fra 2023 få tilbud om HPV-test når de deltar i det nasjonale screeningsprogrammet mot livmorhalskreft (Livmorhalsprogrammet).

Endringa inneber at ein går frå celleprøve (cytologisk vurdering av livmorhalsprøven) kvart tredje år, til HPV-test kvart femte år for kvinnene i alderen 25-33 år.

– I dei siste åra har det vore ein aukande førekomst av livmorhalskreft i Norge, særleg blant yngre uvaksinerte kvinner. Innføring av HPV-screening til kvinner frå 25-årsalderen kan redusere talet på krefttilfelle i aldersgruppa 25-33 år med opp til 44 tilfelle av dei rundt 50-70 tilfella vi har i denne aldersgruppa per år, seier Torunn Janbu, avdelingsdirektør i Helsedirektoratet.

Livmorhalskreft kjem av Humant Papillomavirus (HPV). HPV er eit svært vanleg virus som smittar ved intim kontakt.

For kvinner frå 34 år og eldre har det frå 2015 vore ein gradvis overgang frå å sjekke livmorhalsprøven ved å sjå på cellene i mikroskop til å teste for HPV. Frå 2022 har alle kvinner mellom 34-69 år fått HPV-test når dei har tatt livmorhalsprøve.

Kvinner i aldersgruppa 25-33 år har til nå fått livmorhalsprøven analysert i mikroskop (cytologisk vurdering).

Grunnen til at HPV-test ikkje har vore eit tilbod til unge kvinner tidlegare, er den høge HPV-førekomsten i denne aldersgruppa, som kan føre til overbehandling.

For å unngå overbehandling ved innføring av HPV-testing til dei yngste kvinnene, blir det nå innført målretta tiltak, slik som til dømes eit betre tilpassa oppfølgingsløp. HPV-vaksinen, som blir gitt til jenter i barnevaksinasjonsprogrammet, vil også redusere antal kvinner som blir overbehandlede.

Ny direktør ved NIOM

Foto: Siv Randi Palm, NIOM

Per Vult von Steyern (t.v.) (62) etterfølger Jon Einar Dahl (t.h.) (71) som administrerende direktør for NIOM, heter det i en pressemelding fra NIOM.

Vult von Steyern er i dag professor, emnesansvarlig og forsker innen oral protetikk ved Malmö universitet. Han er også kjent som leder for Det svenske tannlegeselskapet, og oralprotetiker. Det siste halve året har han i tillegg hatt en 20 prosents forskerstilling ved NIOM.

Vult von Steyern tar over etter professor Jon E. Dahl, som har ledet NIOM siden 2011. Dahl fratrer idet han når aldersgrensen på 72 år.

– Det er en faglig inspirerende og spennende jobb å være direktør på NIOM. Sammen med en dyktig og dedikert stab har vi markert NIOM på den internasjonale forskningsarenaen. Jeg kjenner Per som en dyktig forsker med lang erfaring i å lede komplekse organisasjoner. Han har et stort nettverk, og vil være en ressurs i arbeidet for å øke samarbeidet i Norden, og med relevante deler av NORCE. Jeg er overbevist om at Per vil gjøre en god jobb for NIOM, sier Dahl.

Hovedaktiviteten til NIOM (Nordisk Institutt for Odontologiske Materialer) er materialforskning og testing innen odontologien. Instituttet har i tillegg rollen som nordisk kompetansesenter for dentale materialer, og jobber strategisk med forskningssamarbeid på tvers av landegrensene. Målet er å bidra til trygg og effektiv tannbehandling i Norden.

– NIOM vil med Vult von Steyern som direktør ha de beste forutsetninger for å befeste og videreutvikle den nordiske profilen og selskapets sterke posisjon innen